

ОН**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKER OF UKRAINE**Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: (044) 462-47-462, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-47-46E-mail: sekr.osvita@gmail.com Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок: UA263223130000026002010078760 в АТ «Укресімбанк» (м. Київ), КОД ЄДРПОУ: 02605316

05.10.2020 № 02-5/548

Т.в.о. Міністра освіти і науки України
С.М.Шкарлету

Шановний Сергію Миколайовичу !

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України звертається до Вас з приводу Формули розподілу обсягів освітньої субвенції між бюджетами адміністративно-територіальних одиниць, передбачених у проекті Державного бюджету України на 2021 рік, законопроект № 4000 від 14.08.2020.

Відповідно до додатку 5 до законопроекту № 4000 обсяги освітньої субвенції передбачено у сумі 102.506.951,4 тис. гривень, що більше порівняно з затвердженими на 2020 рік у сумі 79.098.895,3 тис. гривень на 23.408.056,1 тис. гривень або на 29,6%.

Зважаючи на таке збільшення фонду оплати праці педагогічних працівників, в розрахунках обсягів освітньої субвенції враховано підвищення посадових окладів працівників бюджетної сфери у зв'язку з підвищенням розміру посадового окладу працівника першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з січня 2021 року до 2670 гривень або на 20% та з 1 липня 2893 гривні або на 8,4%, тобто з середньорічним показником підвищення на 30%.

Однак аналіз показників, застосованих для розподілу обсягів освітньої субвенції місцевим бюджетам, засвідчує про її нерівномірний розподіл. Як показують розрахунки, передбачені в [Додатку \(матеріали до статті 38 БКУ\) 14.09.2020](#) та викладені у файлі «[Матеріали до статті 38\п.п г п.1 - 2311190_Osvita 2021.xlsx](#)», в цілому освітня субвенція закладена на розрахункових 211 746 класів при їх фактичній кількості за даними Державної інформаційної системи освіти (ДІСО) 206 260 одиниць. Тобто освітню субвенцію закладено в цілому у всіх 1463 бюджетах ОТГ (без Соколівської сільської ОТГ) на 5486 класів більше, ніж їх фактично створено, в тому числі 1-4 класів більше на 3430 одиниць, 5-9 класів - більше на 2914 одиниць, а 10-12 класів менше - на 858 одиниць (додається).

В той же час у окремих бюджетах ОТГ обсяги субвенції закладено на 1-12 класи в кількості, що перевищує їх фактичну чисельність на 10 150 одиниць, з них 1-4 класів на 4742 одиниці, 5-9 класів - на 4383 одиниці, 10-12 класів - на 1025 одиниць. Але в інших бюджетах її не закладено на фінансування 4664 класів, у тому числі на 1312 одиниць 1-4 класів, на 1469 одиниць 5-9 класів, на 1883 одиниці 10-12 класів.

Такі відхилення спричинені зокрема розрахунковим показником наповнюваності класів, що відмінний від фактичної середньої наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти відповідної ОТГ, застосуванням таких показників, як чисельність населення, в тому числі сільського, площа території відповідної ОТГ, щільність учнів тощо, що передбачені Формулою розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088, які не відповідають показникам, що необхідні для визначення фонду оплати праці вчителів та інших педпрацівників відповідних закладів загальної середньої.

Показники формульного розподілу не враховують фактичної потреби видатків на оплату праці педагогічних працівників, що підтверджується недостатністю видатків одним місцевим бюджетам та їх надлишками іншим, а також багаторазовими рішеннями Уряду про перерозподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами.

У 2020 році окремим об'єднаним територіальним громадам виділялася освітня субвенція на неіснуючих 225 класів, а іншим її було недодано на створені відповідно до вимог законодавства 42 класи. Тож одні бюджети отримали зайвий фонд оплати праці на 450 вчительських ставок, а інші - його недоотримали на оплату праці понад 80 вчительських ставок.

Про недосконалість формули засвідчують, зокрема, дані про економію освітньої субвенції, яка станом на 1 січня 2020 року становила 5,3 млрд. грн., на 1 лютого – 5,9 млрд. грн., на 1 березня - 5,98 млрд. грн., на 1 квітня – 6,1 млрд. грн., на 1 травня – 6,3 млрд. грн., на 1 червня – 7,1 млрд. грн., на 1 липня – 7,8 млрд. грн., на 1 серпня – 8,6 млрд. грн., на 1 вересня - 8,3 млрд. грн.

Таким чином в одних місцевих бюджетах обсягів освітньої субвенції достатньо для законодавчо встановленої оплати праці, тоді як в інших - зменшуються надбавки за престижність педагогічної праці до 5-10%, не оплачується завідування кабінетами та майстернями, заміна тимчасово відсутніх учителів, не забезпечується своєчасно заробітна плата, педагогічних працівників змушують до вимушених канікул, їх попереджають про зменшення надбавок в наступних місяцях.

Профспілка наголошує, що формульний розподіл освітньої субвенції ґрунтується на суб'єктивних показниках, які не мають юридичного підґрунтя та відсутності офіційних статистичних даних, зокрема таких, як коригуючі коефіцієнти залежно від кількості сільського населення, розрахункова наповнюваність класів не менше 10 учнів. Особливий подив викликає такий показник, як кількість учнів на 1 кв км площі території адміністративної одиниці, який жодним чином не характеризує забезпеченість фондом оплати праці вчителів та інших педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти.

Такий формульний показник спрямований на закриття малокомплектних шкіл, особливо у сільській місцевості. В той же час стимулюється відкриття приватних шкіл, які забезпечуються освітньою субвенцією навіть з кількістю у них 25 і менше учнів.

Освітня субвенція, що являє собою фонд оплати праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та закладів професійно-технічної та передвищої освіти в частині забезпечення повної загальної середньої освіти, включаючи нарахування, має розподілятися не «пропорційно кількості учнів, що станом на 5 вересня 2020 року навчалися у відповідних закладах загальної середньої освіти», а «пропорційно кількості класів, в яких навчалися станом на 5 вересня 2020 року учні (студенти) у відповідних закладах (групах) загальної середньої освіти», бо чисельність ставок вчителів та викладачів та штатні розписи шкіл визначаються залежно від кількості класів, укомплектованих учнями відповідно до вимог статті 12 закону «Про повну загальну середню освіту», а не розрахункової кількості класів, де їх наповнюваність для одних територій занижується, а для інших – завищується під гаслом «оптимізації мережі» та «низької» якості освіти в класах та школах з малою наповнюваністю.

ЦК Профспілки вважає, що показники формули мають забезпечити максимальне наближення обсягів освітньої субвенції до фактичної потреби у видатках на оплату праці педагогічних працівників, що можливо шляхом застосування даних зведеної у відповідній адміністративно-територіальній одиниці тарифікації педагогічних працівників станом на 5 вересня, де враховується фактична кількість учнів, мережа класів, з урахуванням їх поділу на групи при вивченні окремих предметів, кількість ставок вчителів на 1 клас, розрахована залежно від навчальних планів, розмір заробітної плати вчителів та інших педагогічних працівників, що обчислюється на підставі нормативних актів. Визначений на цій основі фонд оплати праці має бути відкоригований на мережу класів у відповідному фінансовому році, з урахуванням прогностичних прийомів до 1 та 10 класів і випусків з 9 та 11 класів, де можуть застосовуватися коригуючі коефіцієнти, як це передбачено статтею 103-2 Бюджетного кодексу України.

Повідомляємо також, що профспілкою надано пропозиції до законопроекту «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (реєстр. № 4100 від 15.09.2020), зокрема до статті 103-2 «Освітня субвенція» у частині 3 якої запропоновано вписати:

«3. Освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, що затверджується Кабінетом Міністрів України і має враховувати, зокрема, такі параметри:

1) кількість класів закладів загальної середньої освіти, кількість класів, учні яких здобувають повну загальну середню освіту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти державної та комунальної власності, кількість груп студентів, які здобувають повну загальну середню освіту в закладах фахової передвищої освіти і коледжах державної та комунальної власності, з урахуванням тих, що знаходяться у гірських населених пунктах;

2) кількість учнів з наповнюваністю класів, передбаченою чинним законодавством;

3) навчальні плани;

4) штатні нормативи;

5) умови оплати праці педагогічних працівників.».

Частину 4 статті 103-2 викласти у редакції:

«4. Залишки коштів за освітньою субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді за цільовим призначенням субвенції».

Категорично не можна підтримати пропозиції, що «Залишки коштів за освітньою субвенцією, не використані протягом наступного бюджетного періоду, вилучаються до державного бюджету», які неодмінно потребують вилучення з законопроекту.

Профспілка розраховує на врахування зазначеного при доопрацюванні міністерством Формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, з метою максимального наближення її видатків до потреби кожного з закладів загальної середньої освіти та інших, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, з тим, щоб забезпечити своєчасну і в повному обсязі виплату заробітної плати вчителям, викладачам та іншим педагогічним працівникам.

З повагою

Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов